

Editöre Not

Diş Hekimliği Nereye? Yavaş Diş Hekimliği

Slow Dentistry

Cansu Alpaslan 

Bu köşede sizlere yavaş yemek hareketi ile başlayan ancak günümüzde “yavaş” akımına dönüşen bir felsefeyi kısaca anlatmak istiyorum.

Küçük, son derece basit İtalyan lokantaları “trattoria”larda saatlerce oturup, lokantayı işleten ailenin hazırladığı basit ama muhteşem yemekleri yemek, İtalyanlar için büyük bir zevk ve mutluluktur. Bir yemek ve şarap yazarı Carlo Petrini ve arkadaşları yıllar içinde, hatta çok yakın bir gelecekte bu tür yerlerin yok olabileceği gerçeğinin farkına vardılar. Petrini aynı zamanda üretici ile tüketici arasındaki göbek bağının da koptuğunun farkındaydı. Şarap direkt olarak güvenilen bir şarap üreticisinden alınmıyor, yumurta veya tavuk almak için çiftliğe gidilmiyor, hiç kimse ekmeğini pişiren fırıncıyı tanııyordu. Yiyeceğin tedarik edildiği manav, fırın gibi yerler aynı zamanda bilgi alışverişinin de olduğu yerlerdi. Müşteri alışverişini yaparken satıcı ile sohbet edip bir yandan da ürün hakkında değerli ve yaşayan bilgiler edinmekteydi. Ancak modernleşme ile açılan süpermarketler bu gıda bilgeliğini de yok etmeye başlamıştı. Petrini

için 2 olay bardağı taşıran son damla oldu. Bir tanesi metanol ile yapılan ucuz şarap ile 19 kişinin ölmesi, yüzlerce kişinin zehirlenmesi, diğeri ise 1986 yılında Roma’da İspanyol basamakları olarak bilinen bölgede İtalya’nın ilk fast food restoranı Mc Donalds’ın açılması idi. Bu durum, yemek yemeyi bir zevk olarak gören ve asla aceleye getirmeyen İtalyan toplumunun alışkanlık ve geleneklerine tamamen zıt bir tarzıdı.

Lezzetin bir insan hakkı olduğunu düşünen Carlo Petrini bu bakış açısı ile fast-fooda karşı slow food hareketini başlattı ve sembol olarak salyangozu seçti. Hayat içinde sürekli yiyerek ağır ağır ilerleyen salyangoz bir anlamda insanoğlunun yolculuğunu da temsil etmekteydi. Slow Food, adının aksine kendini dünyaya büyük bir hızla tanıttı ve 1989’da, 15 ülkeden delegelerin Paris’te Yavaş Yemek Manifestosunu imzalamasıyla uluslararası boyuta ulaştı. Manifestonun içeriği şöyleydi: “Hayatın koşuşturma telaşı bizi köleleştirdi, sinsi bir virüse yenik düştük. Alışkanlıklarımızla aramıza giriyor, evimize, özelimize yayılıyor ve bizi ‘Hızlı Yemek’ e zorluyor.

Makale gönderiliş tarihi: 19.04.2022; Yayına kabul tarihi: 19.04.2022

İletişim: Dr. Cansu Alpaslan

Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Bişkek Cd.(8.cd) 1. Sk. No:4 Emek Ankara

E-posta: cansu@gazi.edu.tr

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

İşte slow food hareketinin temel felsefesi olan bu kavramlar aslında bireylerin, toplumların, ülkelerin bu alanda sorumluluk üstlenerek bugün büyük ölçüde sağlıksız gıdaların tüketilmesi ile de ilişkili olan ve hızla artan kanser gibi hastalıkların azaltılmasına, çevre sorunlarının önlenmesine, yerel tohumların yaşatılmasına, yemek kültürlerinin korunmasına hizmet eden global bir sosyal sorumluluk projesine dönüşmüş durumdadır.

Diğer yavaş akımlarından Cittáslow yani "Sakin Şehir Hareketi"nin temeli ise 1999'da İtalya'nın Toskana bölgesinde atıldı. Sakin Şehir Hareketinin ilk bildirgesinde, küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşın, farklılıkların törpülenerek, tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiği, sonunda sıradanlığın hakim olacağı bir düzenin yaratılacağı konusundaki endişeler dile getirilmiştir.

Bir diğer yavaş hareketi olan "yavaş sanat" ne kadar çok bakarsan o kadar çok görürsün prensibine dayalı olarak gelişmiş, Londra'daki Tate Modern müzesi ziyaretçilerin eserlere bakmak için daha fazla zaman ayırmasını sağlayan yavaş sanat seansları düzenlemeye başlamıştır.

Tüm bu akımların bir uzantısı olarak ortaya çıkan "yavaş hekimlik" ve "yavaş diş hekimliği" klinik uygulamaların Hipokrat'ın "önce zarar verme" yeminine sadık kalarak, hastaya daha fazla zaman ayırarak acelesiz ve stressiz gerçekleştirilmesi esasına dayanır. Yavaş diş hekimliği hastaya sunulan hizmetin kalitesini ve güvenliğini arttıran hem hekim hem hasta dostu bir uygulamadır. Özellikle ülkemizde, ücretle çalışan diş hekimleri performans baskısı altında; özel kliniklerde çalışan hekimler ise giderleri-

ni karşıladıktan sonra iyi bir yaşantı sürece kadar para kazanma baskısıyla hastalara yeteri kadar zaman ayırmadan/ayıramadan mümkün olduğu kadar çok hasta bakma gerçeği ile karşı karşıyadırlar. Öyle ki hastaya bakacak zaman bulamadığı için antibiyotik reçetesi yazarak hastayı erteleyen diş hekimleri bakteriyel rezistansın insanlık için ne kadar büyük bir tehlike olduğunu bile görememekte veya umursamamaktadır. Yapılan çalışmalar hastaları seyreletmek ve bir işlem yapmadan göndermiş olmamak için antibiyotik reçetesi yazan diş hekimlerinin hiç de küçümsemeyecek oranda olduğunu göstermektedir.

Yine, dışında ağrı ile gelen hastayı dinlemeye yeterince zaman ayıramayan diş hekimi, ağrının sebebinin mutlaka diş kaynaklı olduğunu varsayarak birbirini izleyen seanslarda önce dolgu, sonra endodontik tedavi, sonra diş çekimi, sonra çekim boşluğunun küretajı ve hatta yandaki dişlerin de çekimine kadar gidebilen bir dizi malpraktis uygulamasını bizzat kendisi farkında olmadan gerçekleştirebilmektedir.

Yavaş diş hekimliği, ağız sağlığını korumayı, minimal invaziv prosedürlerle tedaviyi, hastanın güvenli bir şekilde tedavi edilmesini, nitelikli iletişim ve insan ilişkilerini önceler. Aynı zamanda biyolojiye ve ağız dokularına hassasiyetle yaklaşan, kendimizi sevdiğimiz mesleğimize adamamızı sağlayan ve böylece herkes için sürdürülebilir ve adil olan yaklaşımı ifade eder.

Nitelikli hekimlik hizmeti almak hastaların hakkıdır, hekim olarak bizlerin de bu konudaki sorumluluklarımızın farkında olmamız gerekir. Çok yavaşlamasak da güvenli, nitelikli sağlık hizmeti sunarak hastalarımızı memnun etmeyi, acele ve stresle kendimize zarar vermemeyi her zaman hatırlamalıyız.